

MOMENTS SENTIMENTALS

(Text extret del llibre "Emocions", núm. 42 de la col·lecció d'Infància i editat per Rosa Sensat)

M^a. Carmen Díez

Energia sentimental

Fa anys que vinc interessant-me vivament pels esdeveniments afectius i relacionals que tenen lloc *en l'interior i entre* les persones que estem implicades en la tasca d'educar: xiquets, mestres, pares...

Abans tenia costum de dir que eren qüestions del "pis de baix", altres vegades les anomenava "les coses del sentir". Inclús també les he arribat a anomenar "uns assumptes no del tot pedagògics". I és que em costa trobar les paraules, em costa posar nom a aquesta realitat que contemple i percep dia rere dia, però que no és tan fàcilment "asible", ni "aïllable" com d'altres.

Estic convençuda que el meu interès i la meua curiositat parteixen de la constatació de les meues pròpies limitacions, de la meua ignorància i dels nombrosos dubtes que em fan quedar en moltes ocasions parada, pensativa i sense saber què fer. Hi ha moments en què els esdeveniments són tants i succeixen tan de pressa, que sembla que els tinc enganxats a la pell, o rondinant-me al voltant com un grapat de papallones que busquen lloc on posar-se. I no puc llevar-me'ls de la memòria, ni del cor fins que no els escric. Mentres van emergint en forma de paraules, sóc conscient que els passe pel meu garbell particular, els seleccione, els pense, els arreplegue, els retalle, els instal·le bé... i els vaig arxivant en algun lloc dins meu.

Això em permet comprendre una miqueta el que va passant, analitzar-ho a la meua manera, classificar-ho, i veure com reacciona cada xiquet i quin és el seu bagatge afectiu, cultural, experimental, social... També em deixa veure si he captat o no les situacions, si he aprofitat més o menys els fets, si m'he deixat traspasar o no per les vivències.

Després, i posades ja les coses a bon recapte, puc permetre'm oblidar un poc i deixar que allò que ha ocorregut vaja fent de substrat alimentari d'allò que anirà passant en dies posteriors. Aqueix humus farà de pilar i fonament dels "pisos de baix" de tots, i l'edifici grupal s'anirà construint amb l'*energia sentimental* que ha segut abocada per tants afectes, pensaments i quotidianitats.

Sóc conscient que aquest procés que conte ací, (com la majoria de processos en què tenim part les persones), és subjectiu i que, com deia més amunt, quan em pose a pensar sobre aquestes coses del sentir, no faig una altra cosa que parlar de mi mateixa, de les meues carències, dels meus afanys, de les meues sorpreses, de la meua esperança. De tot allò que sent, trie les coses que en cada moment més m'interessen a *mi*, les que més em pesen, les que em presenten dubtes, reptes, o mal de caps. Les altres també m'arriben, però note que no els faig tant de cas.

Hi ha vegades que només pense en un xiquet o en un grup de xiquets, i és com si els altres se m'esbarraren de davant, encara que també els senta i els veja. Hi ha vegades que note que em fixe només en un aspecte d'allò que va passant, en si s'adapten, en si es peguen, en si van formant grups, en si comenten coses relatives a algun tema concret... Un poc semblant a allò que fan els propis xiquets quan s'entusiasmen amb un amic, amb un joguet, o amb una cançó, ignorant per un temps la resta de coses.

Arribar a veure i reconèixer açò no m'ha segut gens fàcil (i dir-ho menys encara). Sona tant a narcisisme, a descuit, a poca escolta, a contradicció... Encara que al mateix temps siga, i crec que ho és, més humà, més lògic i prou menys omnipotent.

Va haver un temps en què pretenia arribar a sentir-ho "tot". Volia entendre-ho, apuntar-ho, i respondre a tota allò en la mesura en què em fora possible. Un altre en què ja vaig ser més realista i vaig acceptar les meues limitacions com a mestra i com a persona. Ací ja em vaig adonar que no podia escoltar-ho tot, i ni tan sols la meitat, ni la tercera part.

Ara el que vaig veient és que filtre a la meua manera el que em va arribant. Inevitablement. I que encara que jo vullga obrir més el camp i no estar tant en les meues coses... se me'n van els peus cap allà, com se'ls en van les potes als cavalls dels prínceps dels contes. Visc i responc a les situacions en l'aula, fent servir el que he après, el que he viscut, el que m'agrada, el que desitge, el que em molesta, el que m'espanta, el que tinc,... el que sóc.

No sé quina època tindrè més endavant, el que sí que sé és que aquesta és la forma en què hui per hui puc estar amb els meus alumnes en la classe. Escoltant fins on m'arriba l'oïda. Mirant fins on m'arriba la mirada. Parlant fins on m'arriben les paraules. Intervenint segons em dicten les mans, l'enteniment, i el mateix cor.

La intenció és bona, així que em permet el fet de dubtar i de reconèixer-me tant les coses ben fetes, com els errors. La qual cosa no significa que no seguisca intentant ser làbil davant de la realitat, i estar oberta a anar vivint tan a prop com puga dels xiquets. Amb oblits i encerts. Com millor puga. Però no sense mi.

Pors

Aquest curs, a la meua classe, les coses vénen succeint amb una certa pressa. Ja en la primera setmana vaig sentir una animada conversació iniciada per Andreu, que és nou a l'escola (i espavilat com un soliguer):

- Què passaria si un lleopard "entraria" a tota màquina a ta casa i es "menjaria" el teu pollastre i després se n'aniria corrent?.

Alguns companys van secundar la seua divertida proposta:

-I què passaria si un elefant tocara a la teua porta i t'agarrara amb la trompa i et deixara en l'aire?, li va contestar Guillem.

- Què passaria si un esquelet tocara a la teua porta i et clavara un os?, va seguir Joel.

- Què passaria si un cavall tocara a la teua porta i et "xafaria" els ulls, va dir Ximo.

- O et donaria un puntelló en tots els testicles!, va afegir Iker molt acalorat.

- Què passaria si una serp et mossegara?, va dir Alejandra.

- O si un tigre de Bengala et "tiraria" una arrapada?, es va preguntar Paquito tancant els ulls.

- O si un centaure et pegara amb una porra i després et "posaria" un coet i "explotaries", i quedaries mort?, va dir Marc.

- Bo, seria igual, va respondre Andreu, donant-se aires de valent, perquè els que es moren, es converteixen en estrelles i ja està.

- No, es converteixen en àngels, li va discutir Marc.

- A mi m'ho ha dit ma mare!, seguia Andreu.

- I a mi la meua!, insistia Marc

- Doncs jo el que he vist és que..., vaig intentar dir.

- Ja, que els enterren, no? (Andreu, per descomptat, no es deixava xafar "l'exclusiva")...

- Sí.

- Doncs és veritat, però això és després, que ix una mà, els agarra i els llança al cel, i ja es fan estrelles.

- No, àngels.(Marc tampoc no cedia).

- Doncs si no és el que jo dic, no vinc més a aquest col·legi!, va protestar obertament Andreu molt indignat, amenaçant-nos amb la privació de la seua magnífica presència...

De manera que el tema de la por va vindre aquesta vegada embolicat amb el ardent desig d'Andreu de mostrar-se, i donar-se a conèixer als altres. També amb la fantasia, els "sobresalts" indiscriminats, i amb la violència, i va seguir obert alimentant-se amb les contínues preguntes, incidències, jocs i propostes dels propis xiquets, meues i d'alguns pares.

Vam llegir els contes que tenien imatges de monstres i fantasmes amb una llanterna

i la classe a fosques, a proposta de Marc. Vam fer un titella i un teatre de fantasmes, com volia Alejandra. Vam inventar un conte "terrorífic", segons deia Ximo. Vam escoltar històries i poesies de bruixes, llops i molts altres sers terribles.

El llibre dels somnis es va omplir de malsons, cosa que ens va portar a l'elaboració d'unes caretes lletjíssimes per a intentar fer-los fugir. Vam parlar i dibuixar les coses que ens aporigaven. Vam discutir sobre "el que existia i el que no existia", per a veure si ens valia la pena espantar-nos per segons quines coses. Per exemple: els marcians, "la crisma", el diable, "que et pegue el teu germà", "que es burlen de tu si ets gros"....

En l'assemblea de pares va eixir el tema, i vam estar parlant sobre les nostres pors (d'abans i d'ara) i sobre la seguretat que donaria als xiquets saber que tots els seus majors les havíem tingut,(i les teníem), però que *amb un poc de por també es pot viure...* La conversa va ser molt interessant. El pare d'Alejandra es sorprenia que la seua filla, que havia dit al principi amb tanta claredat: "jo tinc por", després d'aquest temps treballant al voltant de l'assumpte, ara expressara amb alleugeriment que "no feia falta que li encengueren la llum a la nit, perquè ja tenia una miqueta menys de por que abans".

L'endemà a l'assemblea alguns xiquets van contar que els seus pares els havien explicat que ells també tenien por. Vam fer llavors una enquesta per a esbrinar a quines coses temien els nostres familiars, i sobretot *què feien quan tenien por*. Els resultats es van anar llegint en mig l'atenció total del grup, que pareixia "beure's" les paraules. El que s'estava tractant era tota una transmissió de cultura i coneixement social, una informació molt útil per a ells en aquest moment de les seues vides. I a més contada per gent tan fiable com els seus propis pares!...

El resum de les enquestes que va ser enviat a les cases, deia així:

Ací van algunes conclusions del que anem parlant respecte a la por i les seues peripècies:

- *Hem descobert que tot el món té por, fins i tot aquells que diuen que no en tenen, aqueixos a vegades en tenen encara més, o tenen por fins de dir-ho.*

- *Cadascú té por d'unes coses. Algunes "es mereixen" que en tinguem de por, com els animals salvatges, la guerra, el foc, els terratrèmols, posar-se malalt, morir.... Altres no tant, com els contes, les pel·lícules, els esquelets, els malsons, les aranyes, la foscor, l'aigua, els fantasmes, els trons....No obstant, totes les pors són respectables, i no cal riure's de les pors dels altres.*

- *Hi ha coses que no són pors, sinó burles, però que espanten i fan pena.*

- *Quan sentim por se'ns sol posar el cor accelerat, amb calor, fred, amb tremolors, o ganes de cridar, d'eixir corrent, de tapar-nos, de refugiar-nos en una altra persona...*

- *Hi ha "trucs" perquè se'ns passe una miqueta la por:*

- *contar-s'ho a algú*

- *cantar, xiular, pensar en una altra cosa, tancar els ulls, respirar fondo, moure's, tapar-se amb els llençols, "ficar-te dins la teua mamà, o dins ton pare".*

- *pensar en si eixa por és "vertadera" o no, (perillosa o no) i buscar alguna solució*

I una cosa més. Per ací s'han parlat qüestions prou difícils d'elaborar: robatoris, accidents, ferides, atacs, pèrdues i fins i tot, morts. També s'han contat malsons, vivències tristes, records dels propis xiquets o de persones pròximes a ells:

- "Al meu papà de xicotet el va atropellar un cotxe i li va eixir molta sang".

- "El meu iaio s'ha mort i ara és una estrella".

- "Dins de nosaltres viu un fantasma i al morir-se "se te n'ix" i se'n va al cel".

- "Ahir vaig somiar que em queia un braç i el vaig veure en terra, i al voler agarrar-lo, vaig caure del llit".

- "A mi em dóna molta por perdre'm".

- "Em dóna por que la meua germana se li caiga a la meua mamà dels braços".

- "Jo no vull morir-me".

- "Els dinosaures són molt grans i em poden menjar".

Aquestes coses necessitaran recer, escolta i explicacions. Ací ja les vaig donant jo, en la mesura en què puc, o se les donen els uns als altres. A casa... és cosa vostra. Ja sabeu que les coses que poden eixir fora d'un i expressar-se, es van desfent amb més facilitat, així que... mans a l'obra!

Fanfarroneries

Parle d'unes "fanfarroneries" que actuen com a signe d'afirmació personal, d'autonomia i seguretat en si mateixos, com a inflades autoestimes, com a pures exhibicions narcisistes....

"Fanfarroneries" que serveixen com a proves d'haver fer un bot cap al davant, o bé que són un deteniment en un moment anterior, d'oposició, de transgressió, de demostració de força i voluntat pròpies.

"Fanfarroneries" amb els adults, amb els companys, amb u mateix.

"Fanfarroneries" que van i que vénen, que es reprenen de tant en tant, que s'obliden, que s'enquisten, que es " passen de rosca".... Però "fanfarroneries" que fan falta també en el procés de creixement d'un xiquet, i que caldria ni aplaudir, ni condemnar en excés, senzillament contemplar , acompanyar, contindre, si calguera..., i esperar que transcórreguen.

Segons el diccionari ser fanfarró és ser valent, atrevit, decidit, arriscat, brau.

Els xiquets ho expressen així:

- " Jo vull ser la ballarina principal del ballet més campió".

- "A Lluïsa l'anomenem la princesa Manadora, perquè mana molt".

- "Albert el nou pareix el rei, es fa el fanfarró i em té més que farta".

- "Sóc un llop que menja professores".

- "En el cel hi ha cap?

- Els que creuen en el cel, diuen que sí.

- I qui diuen ells que és Ell?

- Déu.

- Ho sabia!. Doncs jo també hi crec."

"A mi tots em trien per a jugar, per això mane.

- Pues jo vull manar i mai puc."

- "Jo tinc el comandament".

- No, tu no manes, el que mana és l'alcalde.

- I la policia.

- I el rei.

- Déu mana més que tots.

- Doncs en ma casa no, allí manen mon pare i ma mare.

- Qui és la reina d'ací, la que mana?.

- És Pep.

- No, tots els mestres manen, que jo els sent.

- I què cal fer per a ser *dels que manen*?

- Doncs res, tindre un fill.

- O fer-se mestra.

- O policia, com la mamà de Marina

- O millor reina, o capitana.

- O president de la comunitat

- O "Déu-mana".

"Algunes xiquetes es queixen sobre una companya. Diuen que no deixa

asseure's al seu costat més qui a ella li abellix, que diu *el que no és*, que es posa "xula" i que mana molt.... Candela afegeix que a ella un dia li va dir que "no tenia cara de persona, perquè tenia una arruga molt lletja". Abans de tot vàrem comprovar que Candela estava guapíssima, i després jo vaig demanar, dirigint-me a tots, que ningú diguera aquestes coses que molesten i espanten als altres. Uns quants xiquets, molt indignats, em van recolzant dient : "no, no, això no es pot fer".....I Esther aconsella no fer això, perquè si no , "es perden les amigues i s'està sol".

Pràcticament la majoria ha intervingut en aquesta conversa, que ha suposat un vertader ajust grupal . Queixar-se en veu alta ha segut important per a algunes xiquetes que encara no s'atrevien a fer-ho. Han hagut d'explicar i argumentar les seues paraules, han mostrat els seus sentiments, s'han enfrontat a una companya que les estava inquietant....

No hi ha hagut mirades de submissió, ni de por, no hi ha hagut tensió, ha segut un vertader "destape" del comportament molest i ocult d'ella. L'han posada en el seu lloc amb serietat, i encara que al principi adoptava una actitud distreta i falsament indiferent, no ha tingut més remei que escoltar les queixes dels altres, que segurament la faran canviar per a millor.

Em pregunte per què hauran aguantat tant per a parlar, per no perdre la relació amb ella?, per no sofrir represàlies?, per por què els negara la seua amistat si la delataven ?....Tinc la sensació que s'han desvetllat els misteris de les tensions que últimament m'arribaven en forma de comentaris de les mares, o de detalls que succeïen i no arribava a entendre.

Les "no-intervencions" també són dignes de considerar. En la conversació no varen participar directament cinc xiquets, tres xics i dos xiques, que habitualment eviten els enfrontaments directes, els conflictes i que no s'animen a defendre's si els passa alguna cosa. Busquen sempre la part alegre de les coses, allò més bo, el més positiu. L'aspecte més dur de la realitat els posa malament .

Ha segut una vesprada molt productiva. Tinc una bona sensació d'alegria, com si m'hagueren llevat un pes de damunt. Note que estem tots més contents, més lleugers, i sobretot més clars. Intentaré ara ajudar a la xiqueta que ha segut subjecte de crítica a encaixar el que ha passat i a buscar vies de millora." (Del diari de classe del curs 98-99).

Desitjos

Els meus alumnes de l'any passat volien aprendre a llegir urgentment, Marc està

desesperat per aconseguir fer poesies, Candela vol un nuvi, Alejandra una amiga, Iker desitja volar, Chus vol saber "què és l'important"....

En el diari de classe ho contava així:

"Se m'està fent present l'afany que tenen els meus alumnes de llegir fa ja uns mesos. Estan volent llegir (= saber = créixer = poder...), i es llancen a això com en una explosió. Trenquen a llegir com les "roses" de la dacsca quan les tires en la paella. Espurnejant, amb enrenou, amb embolic, encara que, això sí, cada una al seu temps...Segons els done el foc, segons si estan soles o amuntegades, segons si estan més o menys madures, segons les ganes que tenen de rebentar i de ser una altra cosa...També com les "roses" de la dacsca, cada ù amb el seu soroll particular, amb el seu grau d'obertura, amb el seu coloret, o el seu socarrim.

I com en qualsevol ruptura, la inseguretat, les carreres cap arrere, la por davant d' allò que és nou, el temor a equivocar-se, a eixir-se'n del lloc, a "passar-se de rosca"...És un moment tan ple de curiositat, com d'incertesa, un moment molt personal, que m'encanta poder veure."

"L'altra vesprada Candela se li va declarar d'amors a Gonzal. Li va dir que li agradava i que si volia ser el seu nuvi, i ell li va contestar que sí, però que havia de demanar-li permís a sa mare. Una vegada donat el consentiment, ja van ser anotats en el cor dels nuvis de la classe i aplaudits per tots.

Aquesta demanda de l'acord matern mai s'havia vist per ací, però...així ha segut en aquesta ocasió. De pas, Mara va insistir a ser apuntada amb Maria en un altre cor, perquè elles eren "molt núvies", però Maria no va voler, perquè ja està amb Artur, i a més diu que vol tindre fills i amb una altra xica no es pot."

"- Jo volguera volar, però ma mare m'ha dit que ni ho somie.(Iker)

- Jo desitge tindre un cavall. (Adriana)

- Jo vull tindre un fill. (Maria)

- Jo vull ser futbolista vertader. (Alfred)

- Jo desitge ser mamà i princesa. (Irina)

- Jo acabar la meua col·lecció d'estampes. (Lucas)

- Jo desitge ser pintor. (Jordi)

- Jo tindre un pardalet. (Clara)

- Jo ser més alta que la meua germana. (Alícia)

- Jo vull ser poeta. (Marta)"

Són desitjos que es van vessant imparablement, mentre busquen omplir-se. Desitjos que parlen d'un no-tindre, que no es conforma i busca anar tenint, anar

completant-se, anar aprenent.... Desitjos que evoquen la satisfacció enyorada. Desitjos que somien, que mouen i que commouen.

I és que l'escola és un lloc de desitjos. Allà s'ajunten, s'acumulen o s'alineen , provocant un efecte genuí, potent i multiplicador.

Si poguérem acompanyar els desitjos dels xiquets i avivar-los les fams, encara que fóra amb algun que d'altre bufit d'alè!

Si poguérem "posar a menjar junts" els dos desitjos, el dels xiquets, que és el fort i natural impuls per saber i el nostre, el dels mestres, que seria el desig d'ensenyar!

Ens quedarà encara que siga una gota d'aquella curiositat inesgotable, d'aquell instintiu palpar, esbrinar, escodrinyar que els xiquets estrenen?

Curiositats

Conta Eduardo Galeano que:

"Diego no conocía la mar. El padre, Santiago Kovakdlhoff, lo llevó a descubrirla.

Viajaron al sur.

Ella, la mar, estaba más allá de los altos medanos, esperando .

Cuando el niño y su padre alcanzaron por fin aquellas cumbres de arena, después de mucho caminar, la mar estalló ante sus ojos. I fue tanta la inmensidad de la mar, y tanto su fulgor, que el niño quedó mudo de hermosura.

Y cuando por fin consiguió hablar, temblando, tartamudeando, pidió a su padre:

-¡Ajúdam a mirar!"

I sí, tinc la sensació que quelcom així és el que senten els xiquets davant les coses noves, davant els descobriments que fan, davant la bellesa...Pareix que es veuen envaïts per una espècie "d'excés d'emoció", i el que ens demanen als majors és un poc "d'ajuda per a mirar"... (companyia, suport, paraules...).

Recorde bé la cara d'embacorament que va posar Maria quan va veure entrar la seua amiga Lourdes vestida de princesa. No encertava a parlar. La mirava a ella, a mi, a ella, a mi, i així van passar uns moments en què li fallaven les paraules. Se la veia com "traspasada" pels sentiments. Per fi va poder dir: "Ai, però què bonica estàs!"

També em ve la imatge d'Ayrton quan va veure traure una serp boa d'una

cistella just al seu costat en la classe veïna. Ell és un gran amant dels animals i sap prou d'ells, però al contemplar de prop, i viva!, aquella boa que fins ara només havia vist en els llibres, es va quedar impressionat.

I me'n recorde de l'explicació que va donar Cayetano en classe per contar-nos la boda de la seua tia:

- No vaig poder portar les arres, perquè em va entrar una "uforia" molt gran.
- I això què és?, li vam preguntar.
- Doncs no sé si era ràbia, fúria o vergonya.

Eixa frase: "ajuda'm a mirar" em porta moltes altres mirades, d'entusiasme barrejat amb estranyesa, de desemparament, d'una estranya impotència que reclama l'ajuda d'un altre per a aguantar una emoció desbordant: Nina en sentir la música del Danubi blau, Manel, en ficar les mans en la farina, Irene en contemplar la mescla de colors que havia fabricat, Isabel en alçar una torre més alta que ella mateixa... i Cèlia, i Olga, i Daniel i Albert, i Mariana i molts més...

Són tants els moments!....

El que últimament m'ha donat per pensar és que **al revés també "funciona"**.

Nosaltres, els adults, nosaltres, els mestres, necessitem, i molt, que els xiquets ens prestin ajuda per a mirar **les seues coses**, i així poder entendre-les. Els seus jocs, les seues paraules, les seues hipòtesis, els seus sentiments, les seues actuacions tenen un "per què" i un "com". Tenen regularitats i tenen sobresalts. Tenen un sentit en cada situació i en cada xiquet. I és tan difícil captar el que va passant, que estar a l'escolta, observar i demanar-los **ajuda per a mirar**, no seria cap desgavell .

Açò ho dic perquè fa poc em vaig fixar en els palets que els xiquets entraven acuradament del pati. N'hi havia de grans, de mitjans, de xicotets, de grossos, de fins, de ramificats, de llisos... No sabíem ja on posar-los, tots *els contenidors* se'ns quedaven curts, així que els vaig preguntar: però, què vos passa amb els pals?, per a què vos serveixen?, per què els agarreu?, i per què vos agraden a cada un els palets d'una classe diferent?... Les seues respostes em van fer aprendre moltíssim.

Laura "els necessitava per a sa casa". Allà, segons ens va explicar, muntava cases i zoos, i els pals li feien " de tanques i de parets". Andrea tenia una col·lecció. Lucia els gastava per a fer menjarets, per això els agarrava xicotets. Manel els usava com a espases, per això els agarrava grans. Javi i Antoni es feien pistoles. Claudia no sabia per a què els volia, però li agradaven. Anna els agarrava per a fer-se varetes màgiques. Sofia per a fer-se "palets de manar, com les reines". Alba H. per a fer-se pessigolles amb ells, per això els agarrava finets d'un costat. Alba L. per a usar-los com a fuets. Albert "per a fer un niu en la seua terrassa per si es volia ficar un pardal". Blanca "per a jugar en el seu soterrani". Olga per a posar un fil i fer-se una canya de pescar.

Ayrton per a guiar els seus huit gossos. Llum, Lourdes i Sara per a jugar. Maria B i Dani feien "formes boniques" per a botar-les, cosa que ens van demostrar en un segon. Maria M i Maria D. per a fer dibuixos en l'arena del pati. Freddy els buscava "que tingueren la lletra y", perquè ell la té en el seu nom...

Va ser...com si m'ajudaren a mirar en ells a través dels pals. Com si m'obriren una porta. Com si m'explicaren els seus motius, els seus gustos, les seues necessitats, la seua curiositat plena de joc i de plaer.

O siga, podríem dir que això va més o menys així: jo els **ajude a mirar** allà on ells encara no ho aconsegueixen tot sols, els pose a mà les fonts del saber, els acoste a la cultura a través de la meua pròpia aproximació a ella ... i ells m'ajuden a mi a posar-me a la seua altura, a saber entendre'ls, a afinar més l'escolta.

Afectes curts

Partint d'aquest especialment *rival* camp de cultiu, l'inici del curs s'ha tenyit de moviments d'apropament a mi, (que també sóc "nova" com a mestra d'aquest grup), molt forts i mobilitzadors. Seducció, repte, provocació, passivitat, distracció, regals, intents de connectar copiant-me les paraules, els gestos, els gustos...

Ximo em dóna diners de joguet i presumeix de com és de fort, ensenyant-me a cada moment "els músculs". Altres vegades em dóna punyades amb un somriure a la boca. O em parla de son pare o del seu cavall...

Joel m'ajuda a arregar les coses i em canta tot el seu repertori de cançons. A vegades em colpeja mig de broma o m'amenaça. "Sóc un llop que menja professores".

Alejandra em regala plomes i m'explica el que feia en el seu col·legi anterior. Sempre té quelcom per a dir-me, i moltes estones passeja amb mi pel pati, mirant com juguen els altres

Mar em diu una poesia que s'ha inventat. O em conta un conte. Veig que s'acosta a mi per la via de la fantasia. El dia que recorriem l'escola mostrant-se-la als nous, em vaig inventar una història en què tots volàvem com els pardals que estaven posats en el fil de la llum enfront de les escales de l'entrada del col·legi. Mar resplendia de satisfacció. Se'm va acostar i em va tocar la boca, i a mi, no sé per què, això em va fer gust a agraïment.

Marc adopta una actitud brava i m'informa que ell sap moltes coses i té moltes coses en sa casa . A més em contradia amb freqüència i em reprèn dient-me que estic fent "coses de boja".I encara que vaig intentar discutir-li'ho, dient-li que són coses de "divertida", ell va insistir fermament dient que no, que són coses de "molt boja".

María em somriu i em parla, confiadamet. Crec que l'episodi de les ulleres ens ha acostat.

Alexandra ve a queixar-se que no la deixen jugar i a demanar-me ajuda. Algunes estones, quan em veu sola, ve a contar-me com és el seu bebé. Protesta perquè li tira les coses i al mateix temps li agrada que es riga quan ella s'acosta.

Andreu unes vegades em somriu en pla adulator i altres se m'enfronta, (quan li frene algun excés) i em diu coses com aquesta: "et vaig a arrancar la boca". Ha vingut molt "fort" i li costa acceptar que jo el pare

Carles em parla suaument i em llança mirades "coquetes" en pla seductor i còmplice.

Francesc em mira, somriu i em parla en to "mimat". Si el bonegue s'indigna, plora, crida, protesta... Em parla de camions, rodes, cotxes... i dels menjars que tenen "suquet", que són els que a ell li agraden.

Guillem "m'embolica" en paraules, invents, demandes. Em parla sense parar, m'ho pregunta tot, em somriu, em segueix a tots els llocs, se situa al meu costat i "del meu costat". Sembla haver triat per a conquistar-me l'activitat i les idees.

Joan em demana aprovació per a qualsevol cosa. Em saluda amb bona cara i li dóna alegria que valore les seues propostes, però li molesta prou que li demane que no estiga tota l'estona fent gràcies.

Javi defuig de moment el tracte i si el mire, baixa el cap. En ocasions somriu una miqueta.

Joanna em parla, em pregunta, em somriu...

Marina em riu les bromes i repeteix el que dic.

Marta es riu a carcallades quan els llig les poesies que els he fet amb els seus noms. Veig que em parla amb exigència i que li ve malament que la pare i que li diga que no vaja sempre amb el seu germà

Paquito em parla en veu baixa. Cada dia sembla estar un poc més confiat. La celebració del seu aniversari va ser un bon moment de trobada.

Rebeca em defuig, no li interesse per ara. Li valore la seua autonomia i això fa que em mostre com sap de bé ordenar, vestir-se, pintar...

Rosa em mira molt i em diu que ella pinta tan bé com jo. De tant en tant es recolza en la meua cama com una gata melindrosa. S'ho dic i es riu.

Sergi em somriu de lluny i m'ensenya els cotxes que prefereix.

Estan tan a prop del moment present els xicotets "passats" que els serveixen com a úniques pautes de referència...! Pareix que esperen de mi una manera de reaccionar i d'actuar semblant a allò que coneixen, i si no responc a les seues expectatives, s'enfaden, s'estranyen o s'inseguritzen... I és que al relacionar-se amb els

altres cada xiquet parteix dels seus afectes primaris, que transfereix i estén com a capa protectora i explicadora de la realitat circumdant. Després ja, sol compartir els seus afectes i els seus conflictes amb els altres, o identificar-se amb ells, idealitzar-los, negar-los, voler-los, odiar-los, intentar dominar-los, sotmetre's a ells..., perquè cada u el que realment juga és la seua manera de voler.

I nosaltres, els mestres, estem dins dels circuits amorosos dels alumnes, que ens demanen mirades, respostes, dedicació, afecte, ja que per a ells som una espècie d'imatge-reflex dels seus pares. El més important serà, aconseguir establir relació amb cada u dels xiquets en particular, i sobre eixa base de contenció, seguretat i afecte, anar retornant les demandes d'amor "particulars" que anem rebent cap al grup, de tal manera que tots vagen sentint-se acceptats, inclosos, ben rebuts, valorats..., en una paraula, volguts.

Dins i al voltant

A l'escola, i sobretot a l'escola infantil, per ser el lloc de les primeres eixides al defora, de reconeixement d'un mateix i de trobada amb els altres, l'univers afectiu i de relació és quelcom així com un volcà ben despert. Sempre en moviment, sempre alerta, sempre recopilant realitats interiors i exteriors, sempre prest a entrar en una erupció, que esdevindrà en altres solatges, altres vivències, altres fangs, altres equilibris inestables, que seguiran i seguiran explotant interminablement.

A l'escola, més que els aprenentatges curriculars el que es juguen són els aconteiximents afectius, motors del món interior de cada u, contenidors de les nostres experiències totes i dels nostres desitjos, pors, records, afectes, rivalitats, i incerteses. I aquestes fortes commocions sentimentals que, segons estem veient, invadeixen els xiquets xicotets, només seran legitimades, reconegudes i enteses per ells en la mesura que vagen sent abocades en paraules.

Explicitar el que bull per dins en eixe volcà sempre actiu serà un treball precís i preciós de cara a la salut i benestar de cada xiquet i de cada grup de xiquets. I en eixa explicitació els mestres, els pares i, al capdavant, els adults podem acompanyar-los, donar-los pistes i animar-los a conèixer, i a eixir des de les seues pròpies identitats en creixement. Perquè el món dels sentiments influeix poderosament sobre el món de l'aprenentatge i pot donar-li ales, o frenar-lo, donar-li alegria o aclapament, donar-li obertura cap als altres, o aïllament. I perquè, a més, segons siga "el pis de baix" de cada u, així serà la manera en què es mostrarà a l'exterior, què aprendrà, què es relacionarà i què reaccionarà davant de les coses que li vagen succeint.

Des de la pròpia identitat, perquè, fins a la trobada amb els altres hi ha un camí a recórrer, que serà més lleuger i plaent en la mesura en què estiga acompanyat per l'escolta, el respecte, i l'afecte dels adults al càrrec i també en la mesura en què es vagen posant mitjans perquè el propi xiquet trobe en les paraules la via idònia per a mostrar-se, per a entendre i per a entendre's.

L'altra vesprada, després de llegir un conte en què s'anomenava la paraula "sofrir", Guillem va preguntar: i *sofrir què és?* Els seus companys li van contestar :

- És que et tracten malament, o et criden fort
- És passar-ho malament
- A mi no m'agrada que m'escriดasse ningú, ni tan sols ma mare
- Si et peguen, també sofreixes, que el meu germà em pega i per això ho sé
- I si et pessiguen també sofreixes
- I si et diuen capoll
- De flor no
- Però "d'allò altre" sí
- I si et diuen bacora sofreixes
- O si et tiren pedres
- O si t'arrapen
- O si et mossequen, com el meu bebé, que ja té dents i li ha pegat per clavar-me les.
- O si et tiren del monyo.
- O si no et deixen jugar
- I si et mors, sofreixes el que més, i fins i tot plores sense parar.

Per tot açò que va passant i sense més pauses reflexives, ni més pedagògiques raons, vull dir que **sent que m'agrada aquest rebombori de treball que tinc**. Aquest cúmulo de coses que passen diàriament en l'escola, tant al voltant, com dins de nosaltres. Aquest encreuar-se i encreuar-se els esdeveniments, els aprenentatges, les alegries i els disgustos. Aquest anar i vindre de persones i de coses, que unes vegades es busquen, i altres es troben sense més ni més... Aquest estar junts i oberts al que vaja venint amb la sensació i el desig preparats per a disfrutar i per a aprehendre de la realitat el que vaja apareixent.

M'agrada viure una escola on puc **parlar i escoltar**. On puc pintar, i ballar, i pensar, i mirar. On puc ara alegrar-me amb l'avanç d'un xiquet, ara entristir-me per no saber arribar a ell. On puc dir que **no sé** com fer qualsevol tasca, amb la seguretat que hi haurà qui es pose al meu costat per a acompanyar-me en la recerca d'alguna solució.

M'agrada viure una escola on no done a bast per a anotar el que sent i el que veig que ocorre. Una escola on cal canviar els treballs de les parets contínuament,

perquè la producció és tanta...

M'agrada viure una escola on capiem tots i cada u dels que estem implicats en ella.

Persones i grups. Interiors i exteriors.

Afectes i pensaments. Llocs i mirades.

Cultura i quotidianitat. Realitat i son. Aventura i ofici.

M^a. Carmen Díez